

Hrad Kámen

Architektonická studie expozic

Objednatel: Muzeum Vysočiny Pelhřimov, příspěvková organizace
Autoři: Ing. Alena Všetečková, Ing. Petr Všetečka, autorizovaný architekt
TRANSAT architekti

červen 2018

Identifikační údaje

a) název

Hrad Kámen

Architektonická studie expozic

místo stavby (adresa, čísla popisná, katastrální území, parcelní čísla pozemků)

hrad Kámen, parcelní číslo:st. 55, k.ú. Kámen u Pacova [662348]

b) pořizovatel

Muzeum Vysočiny Pelhřimov, příspěvková organizace, Masarykovo náměstí 12, 39301 Pelhřimov – správce objektu

c) zpracovatel projektové dokumentace

Ing. Alena Všeťčková

Havlíčková 53, 602 00 Brno, tel 776 683 778, alena.vseteckova@outlook.cz

Ing. Petr Všeťčka, autorizovaný architekt (ČKA 02635)

Havlíčková 53, 602 00 Brno

transat architekti, tel. 542212730, transat@volny.cz

www.transat.cz

d) vstupní podklady

-Hrad Kámen: Architektonická studie celkové prezentace zpřístupněné památky, včetně jejích širších vztahů“, Ing. Petr Všeťčka (2013-2014)

- Stavební zaměření stávajícího stavu objektu, Kámen - věž a pivovar, PROGEO Jihlava spol. s r. o., 2012

- Zadání investora pro investiční záměr

-Vlastní fotodokumentace a prohlídka místa

A U T O R S K Á P R Á V A

Architektonické řešení, které je obsahem tohoto projektového podkladu, je autorským dílem, které je chráněno zákonem č. 121/2000 Sb., o právu autorském a o změně některých zákonů (autorský zákon). Kontinuita výkonu autorských práv k tomuto dílu ve smyslu autorského zákona bude zachována během všech dalších stupňů projektové dokumentace a po celou dobu realizace projektového podkladu.

Prezentace Hradu Kámen

Hrad je zpřístupněnou nemovitou kulturní památkou, která trpí kvalitou architektonické úpravy i zvolenými stavebně-technickými řešeními rekonstrukce z šedesátých a sedmdesátých let minulého století. Každý zásah do takto artikulovaného prostředí vyžaduje komplexní pohled, ve kterém nelze oddělit interiérové intervence a stavební podstatu objektu. Návrh nových expozic tedy zahrnuje i názor na některé potřebné stavební úpravy, které by měly přípravu expozic doprovázet.

Jsou to:

- zpřístupnění a úprava do historického stavu zajímavých sklepních prostor, původně s čitelným skalním masivem na podlaze
- úprava do historického stavu všech podlah, oken a dveří vstupních a expozičních místností
- úprava dispozice 2.NP (odstranění vestavby provozního zázemí) a nové schodiště na půdu
- opravy omítek (vlhkost) a výmaleb
- výměna elektroinstalací
- doplnění zabezpečovacích a datových sítí.

Stav expozic hradu Kámen je neuspokojivý, poslední úprava je provizoriem po stránce koncepční i realizační. Expozice historie hradu a expozice motocyklů postrádají jasný vizuální kód těchto relativně rozdílných světů.

Dispoziční rozvrh nových expozic je obsažen v dokumentaci „Hrad Kámen: Architektonická studie celkové prezentace zpřístupněné památky, včetně jejích širších vztahů“ z roku 2013-2014 a tato studie na něj navazuje detailnějším rozpracováním.

Principy a popis návrhu expozic

Expozice historie Hradu Kámen

Expozice historie hradu pracuje s proměnlivým zážitkem návštěvníka, který se pohybuje při prohlídce střídavě v exteriérech dvou sevřených nádvorí a v interiérech hradu, kde prožívá výrazně různorodé slohové fáze vývoje. Tomu odpovídá i řazení expozice, které postupuje od nejstarších částí objektu po ty mladší. Začátek prohlídky bude tvořit sklepní prostor s obnaženým skalním masivem. Tematicky je zohledněno nevyrovnané zastoupení relevantních historických pramenů i exponátů z různých období. Do středověké části hradu jsou proto umístěny modely stavebního vývoje hradu a rodová galerie nejvýznamnějších majitelů, které tvoří vstupní část expozice s koncentrovaným příběhem celých dějin objektu až do současnosti. Do nejkrásnějšího prostoru hradu - patra gotického paláce je umístěn sál pro komorní kulturní programy a obřady. V následujících místnostech barokně přestavěné části hradu jsou pak rozvinuta vybraná témata z mladších dějin objektu. Výrazná dvojice klenutých prostor

dnešní obřadní síně a sousední kaple bude věnována lovu a myslivosti ve vztahu k významné osobnosti majitele Raoula von Dombrowského, který se této oblasti v 2. polovině 19. století věnoval i ve svých spisech. Další dvojice místností představí dostupné dokumenty o dobovém bydlení na Hradě Kámen v 19. a 20. století včetně kmenového mobiliáře. Nebude tedy oproti dnešnímu stavu vytvořena souvislá iluze zařízené rezidence, i když budou zastoupeny hlavní typy místností (sál, jídelna, salonek, ložnice...).

Expozice motocyklů

Expozice motocyklů se nachází v druhém patře hradu Kámen. Muzeum jednostopých vozidel zde bylo veřejnosti poprvé zpřístupněno v roce 1974. Tím se tato tematická instalace řadí k nejstarším svého druhu na našem území. Hrad Kámen je díky expozici motocyklů vyhledávanou raritou. Rozhodnutí zřídit muzeum motocyklů právě zde nebylo náhodné. Hrad leží nedaleko města Pacov, kde se v červenci roku 1904 zrodila myšlenka založit motoristickou federaci. (Oficiálně byla Mezinárodní motocyklová federace ustanovena na jejím prvním kongresu v Paříži v prosinci téhož roku). Navíc vedla okolo hradu trať Pacovského okruhu (62,2 km), který se jel v letech 1905 a 1906. Tento závod, který byl ve své době významem srovnatelný s dnešní grand prix, byl prvním mezinárodním závodem motocyklů na území Čech.¹

Přes tento kontext, který smysluplně obhájí zřízení expozice právě v prostorách hradu, historické prostředí do velké míry limituje možnosti prezentace. Na druhou stranu, v místnostech, které budou expozici jednostopých vozidel vyhrazeny, se nenachází mnoho původních prvků, které by bylo nutné chránit. Podlahy pocházejí z 50tých let minulého století. Nová expozice tak materiálově i tvarově vnáší do prostředí zcela novou vrstvu, které je nezávislá na historickém kontextu stavby. Důležitý je liniový charakter dispozice i expozice.

Z černé kaučukové podlahy, po obou stranách vyvýšené, vystupují kovové platformy pro jednotlivé motocykly. Tvarově toto prostorové uspořádání evokuje otisk pneumatiky. Nejedná se však o samoučelnou estetickou hru – naklonění podlahy po obou stranách sálů i naklonění jednotlivých platform umožňuje lepší viditelnost jednotlivých exponátů i jejich detailů a zároveň vnáší do expozice dynamiku a pohyb, které jsou vzhledem k povaze exponátů logické. Nakloněné roviny budou zároveň informačním nosičem - budou pojednány texty o jednotlivých exponátech.

Ve vstupním, nejdelším sále se bude nacházet expozice shrnující historický vývoj konstrukce a výroby motocyklů (výčet jednotlivých exponátů ve všech sálech je v samostatné příloze). Přímo proti vstupu s bude umístěn hlavní informační panel seznamující s obsahem expozice. Samotné motocykly budou doplněny solitérním exponáty na vyvýšených podstavcích (motory, přilby a podobné exponáty nevyžadující samostatné zabezpečení). Z tohoto stěžejního prostoru bude návštěvník pokračovat do místnosti 2.12, jež je věnována motosportu. V místnosti 2.10 budou vystaveny raritní exponáty – zejména motocykl Čechie – Böhmerland 600. Nejmenší místnost – 2.11 – bude nabízet porovnání stejného typu motocyklu před restaurováním a po něm a bude seznamovat návštěvníky se vším, co takový proces zahrnuje. Dalším tematickým celkem v expozici budou prototypy, jimž je vyhrazena místnost 2.9. Expozici zakončí projekce, přičemž sál, v němž se projekce odehrává, může být využíván i k edukativním programům a přednáškám souvisejícím se zaměřením expozice.

¹ Volná citace na základě článku o stávající expozici, dostupné na [http://www.hradkamen.cz/ex_moto.html]

Příloha 1

Předběžný výčet exponátů

místnost 2.13 - historický vývoj

poř. č.	název	rozměry - d-š-v (mm)	vlastník
1	kolo Tripol - kolo ČZ (praporkové)	1850/450/950	NTM
2	Walter typ 5 750ccm	2160/900/1120	NTM
3	Poustka/Villiers 172ccm	2160/900/1120	NTM
4	Premier S 20 350ccm SV	2160/830/1120	NTM
5	BD 500	2100/860/1050	NTM
6	Jawa Robot 98ccm	1702/700/900	NTM
7	ČZ 98 - motokolo	1880/660/1060	NTM
8	Jawa 500ccm OHV Rumpál	2100/880/1000	NTM
9	ČZ 500	2150/770/1000	MVP
10	Jawa 250 typ 10 Pérák	2010/700/954	NTM
11	ČZ 150/125 - poválečná (Indian ČZ 125)	1970/700/1000	NTM
12	Jawa-ČZ 125/150/175 - plně kapotovaná	1960/660/1050	ost. výpůjčky
13	Čezeta 175 typ 501/502 s Druzetou	1950/650/1000	ost. výpůjčky
14	Stadion S22	1820/640/810	NTM
15	ČZ 70. - 80. léta	2110/800/900	ost. výpůjčky
16	Jawa 350 Californian	1980/650/1025	ost. výpůjčky
17	Jawa 250 Bizon UŘ	1890/640/1020	ost. výpůjčky
18	ČZ-Velo Orion City	1750/370/950	MVP
19	ČZ-Cagiva Roadster 200	2165/770/1140	NTM
20	Jawa 660 Sportard	2226/760/1250	ost. výpůjčky

Další vhodné exponáty pro prezentaci v této části:
Jawa 50 typ 20/21, Babeta typ 226, Manet 90

místnost 2.12 - motosport

poř. č.	název	rozměry - š-d-v	vlastník
1	Walter 250	2150/900/1000	NTM
2	Jawa 500 DOHC	2150/900/1000	NTM
3	Eso 500	2150/900/1000	NTM
4	Jawa 500 - ledák	2150/900/1000	ost. výpůjčky
5	Jawa 350 / ČZ 250 - šestidenní	2150/900/1000	ost. výpůjčky
6	ČZ 175 trial	2150/900/1000	ost. výpůjčky

Další vhodné exponáty pro prezentaci v této části:

ČZ - silniční typ (Malina, Staša)

místnost 2.10 - rarity

poř. č.	název	rozměry - š-d-v	vlastník
1	Čechie - Böhmerland 600	2670/820/980	MVP
2	ČZ 125/150 Orthopedia	2290/1050/980	ost. výpůjčky
3	Jawa 350 typ 354 „Nanuk“	1980/660/1050	ost. výpůjčky

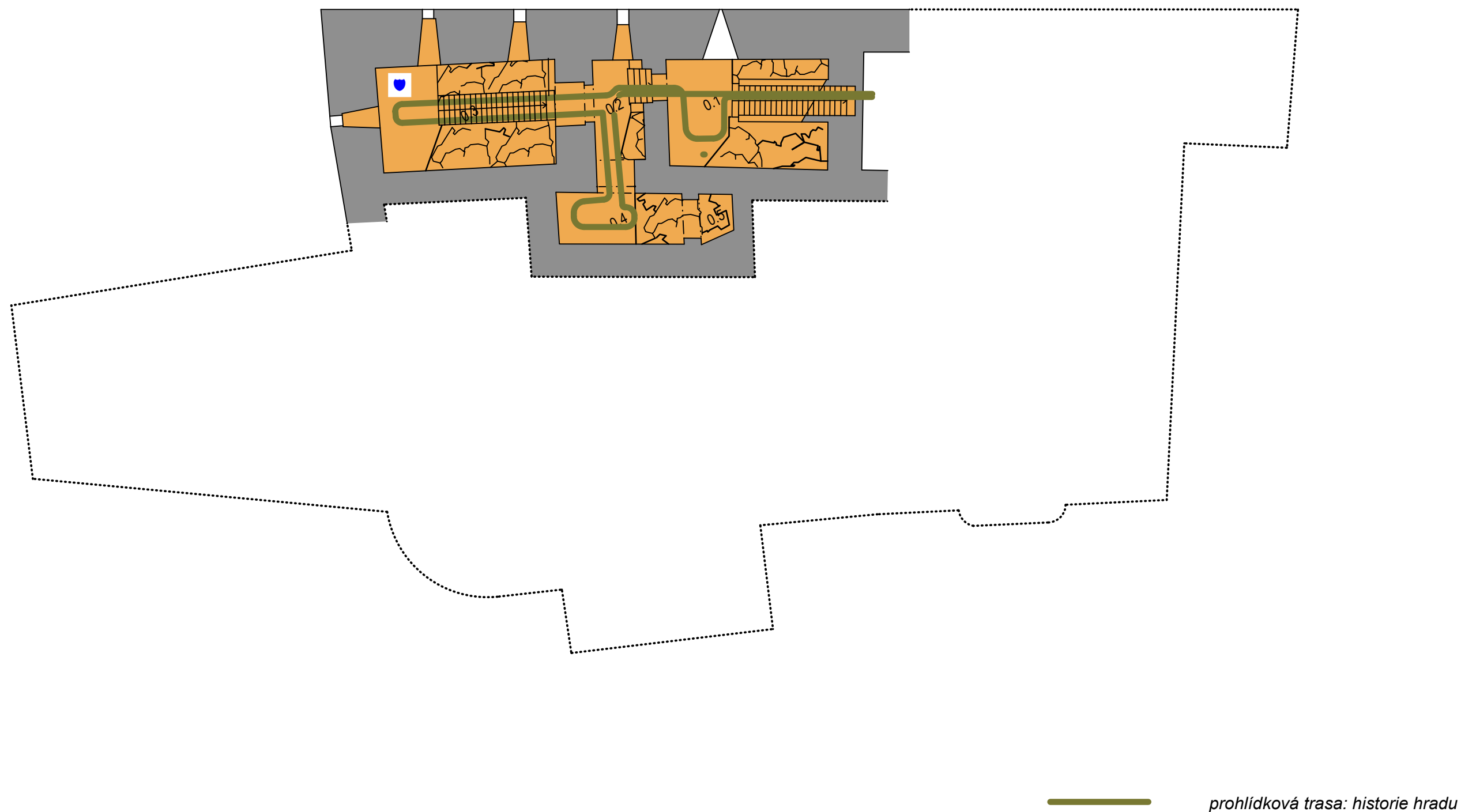
Další vhodné exponáty pro prezentaci v této části:

Babeta typ 226, ČZ 175 typ 470 - úprava pro švédskou armádu,

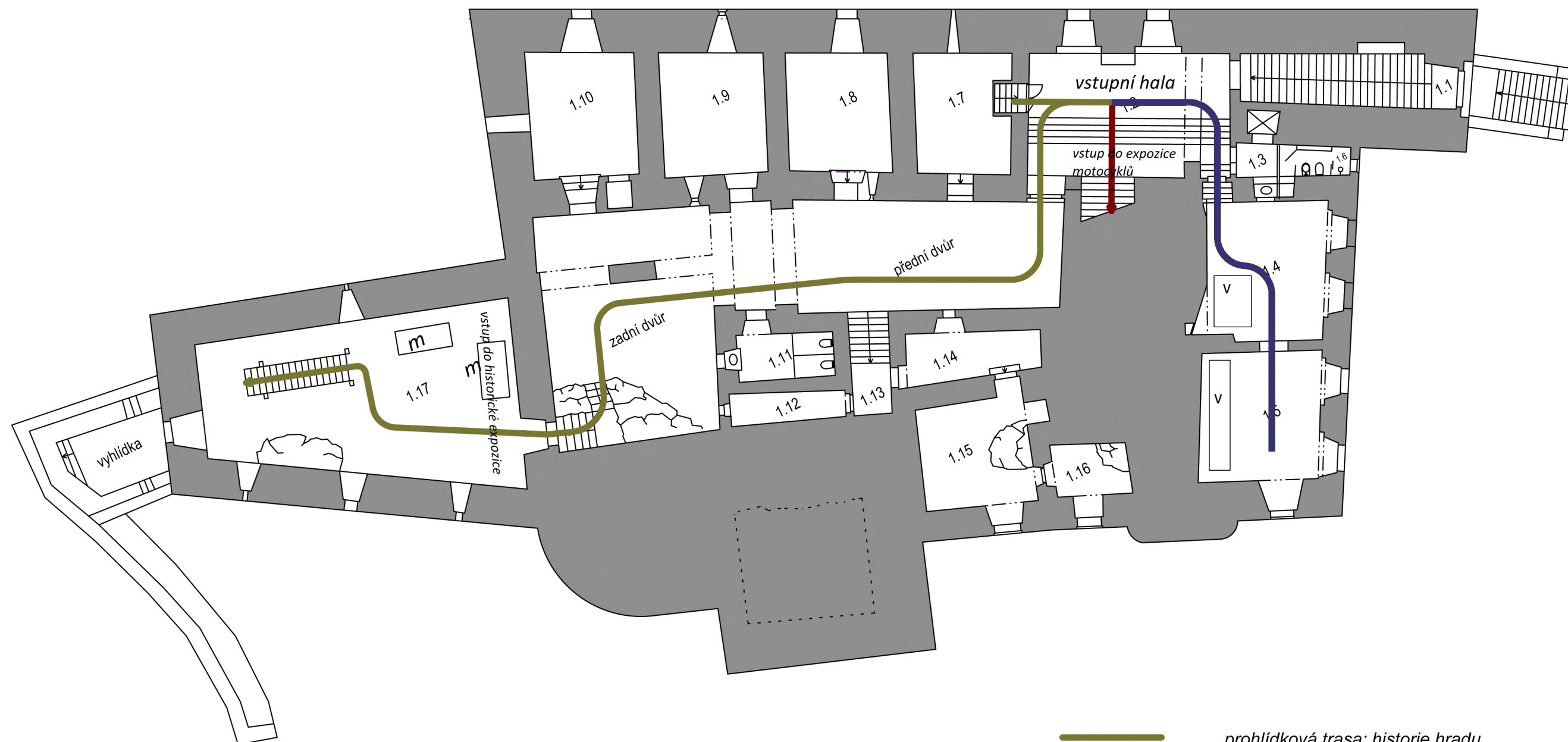
Jawa 250 typ 553 - Švéd, Jawa 350 typ 554 - Monark

místnost 2.9 - prototypy

poř. č.	název	rozměry - š-d-v	vlastník
	získání prototypů jež nebyly vůbec uvedeny do výroby je velmi obtížné, přesto by bylo dobré některé z nich v expozici mít, část prototypů má ve sbírce NTM	2150/900/1000	NTM + ost. výpůjčky

0.1	sklep - skalní masiv	37 m ²
0.2	sklep - skalní masiv	13 m ²
0.3	sklep - skalní masiv	39 m ²
0.4	sklep - skalní masiv	14 m ²
0.5	sklep - skalní masiv	4,5 m ²
■	sklep - grafické znázornění držitelů hradu	

1.2 vstupní hala

Expozice historie hradu

1.17 dějiny hradu

m modely hradu

1.4 výstavní síň

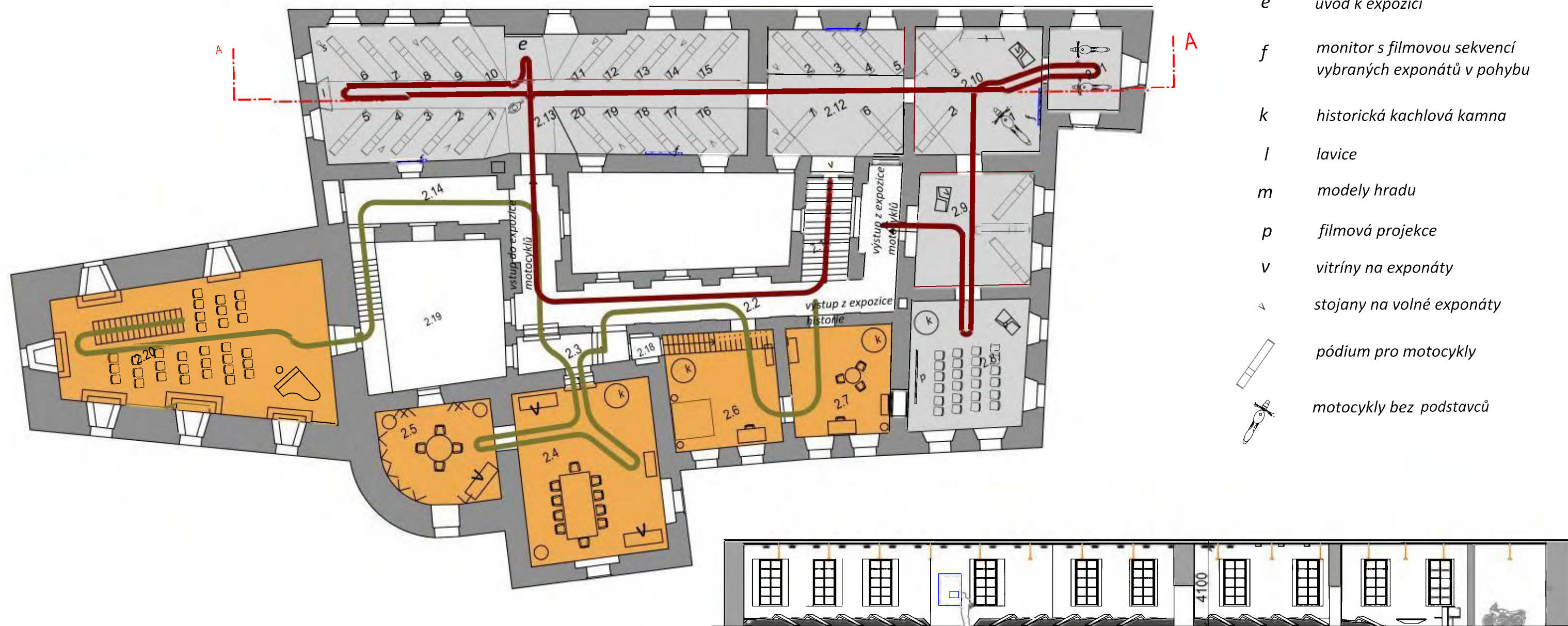
v vitríny na exponáty

1.5 výstavní síň

prohlídková trasa: historie hradu

prohlídková trasa: expozice motocyklů

prohlídková trasa: výstavy

2.1	hlavní schodiště	12 m ²
2.2	chodba/obrazy, panely, lavice	59 m ²
2.3	chodba	10 m ²

Expozice historie hradu

2.4	lovecká jídelna	63 m ²
2.5	salonek R. Dombrowského	28 m ²
2.6	ložnice s kmenovým mobiliářem	32,5 m ²
2.7	pokoj s mobiliářem z 19. století	29 m ²

Expozice motocyklů

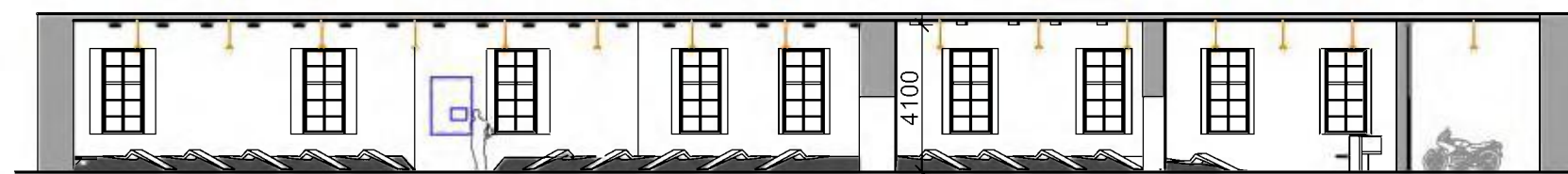
2.8	kinosál	39 m ²
2.9	prototypy	34 m ²
2.10	rarity	41,5 m ²
2.11	restaurování exponátů	16 m ²
2.12	motosport	45 m ²
2.13	historický vývoj	145 m ²
2.14	chodba	18,5 m ²
2.18	nové schodiště na půdu	5 m ²
2.19	ochoz	10 m ²
2.20	komorní sál/obřady/rodová galerie	95 m ²

	prohlídková trasa: historie hradu
	prohlídková trasa: expozice motocyklů

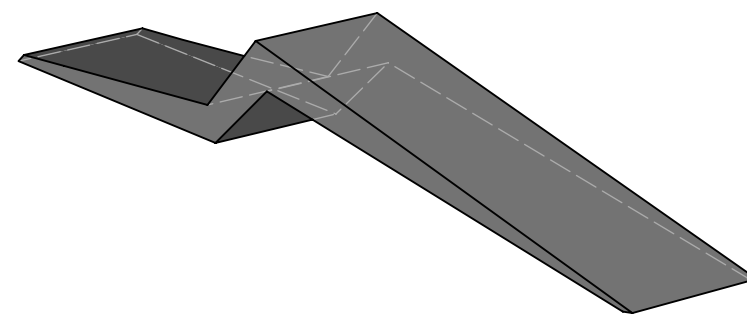
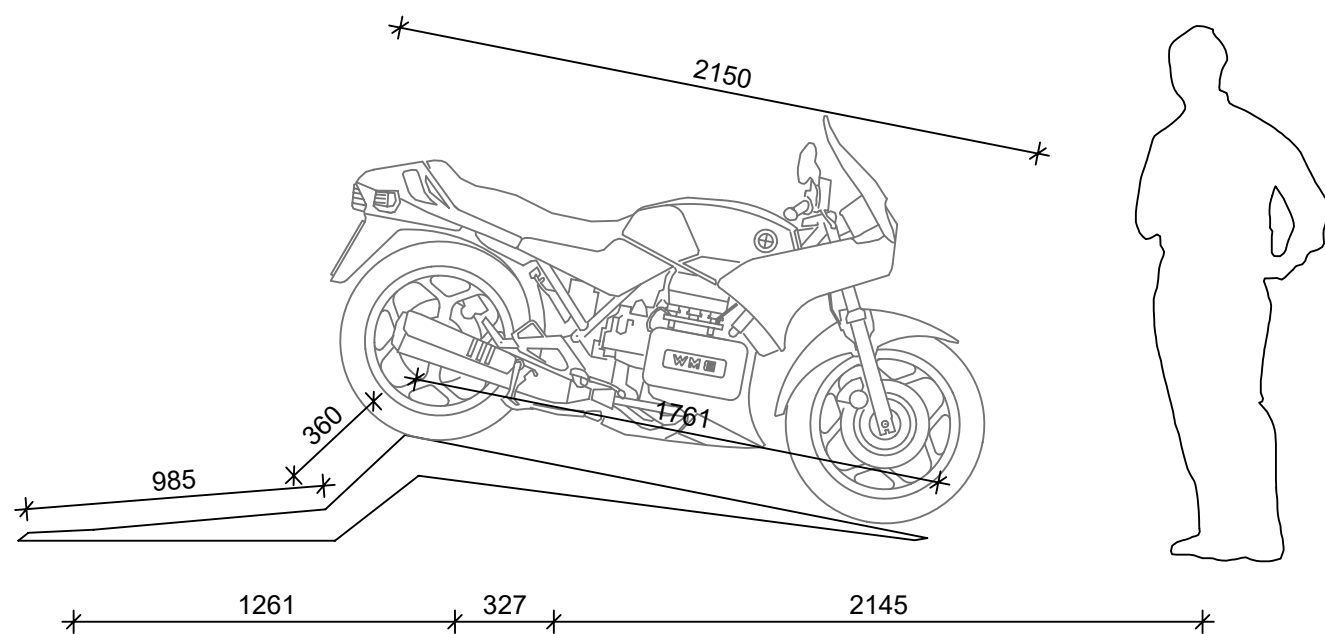
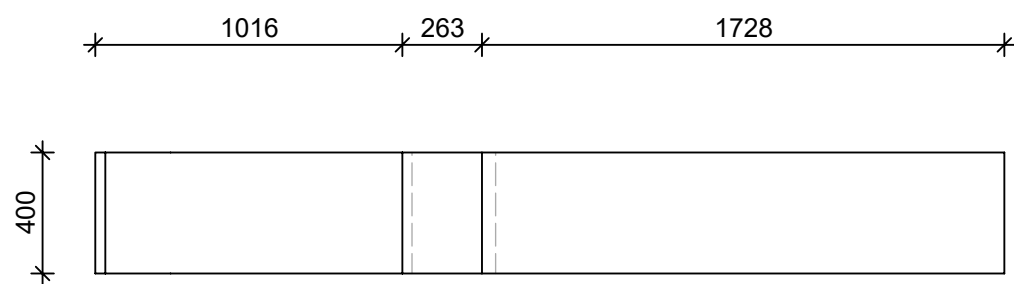

■ nové konstrukce

■ odstraňované konstrukce

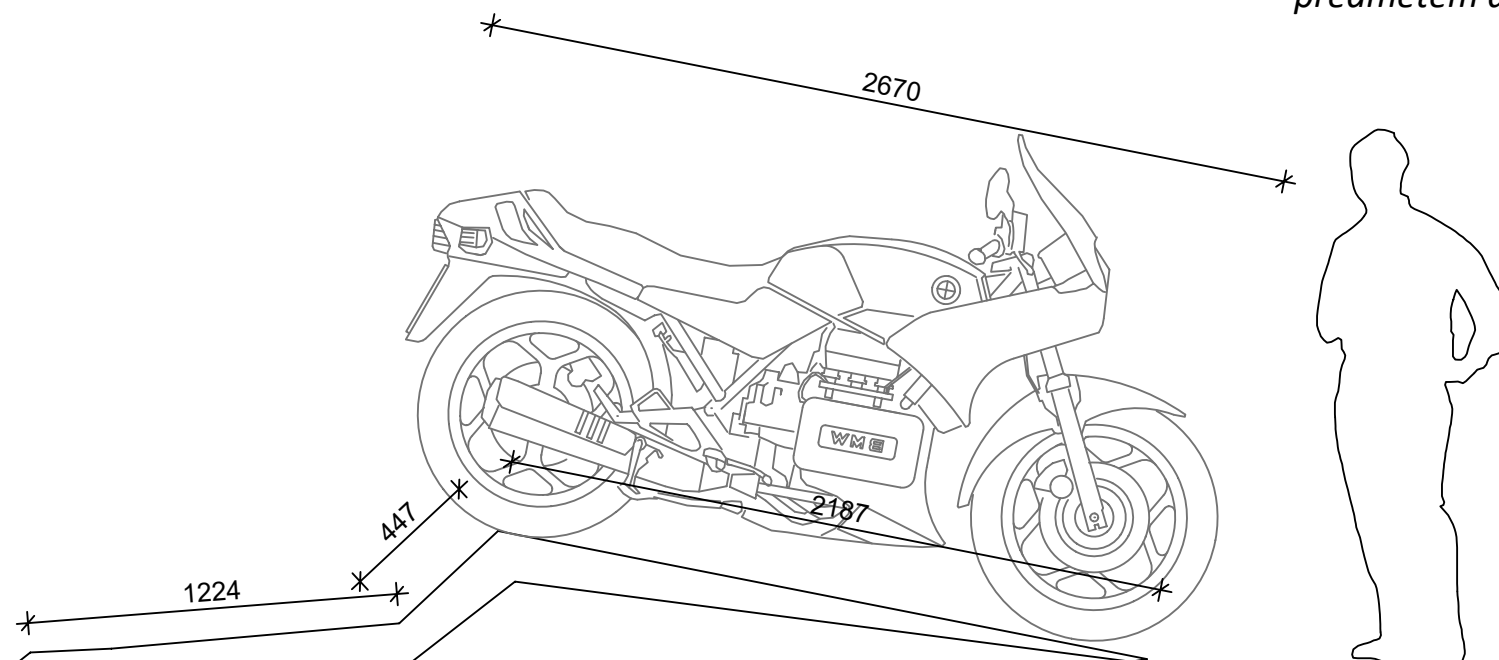
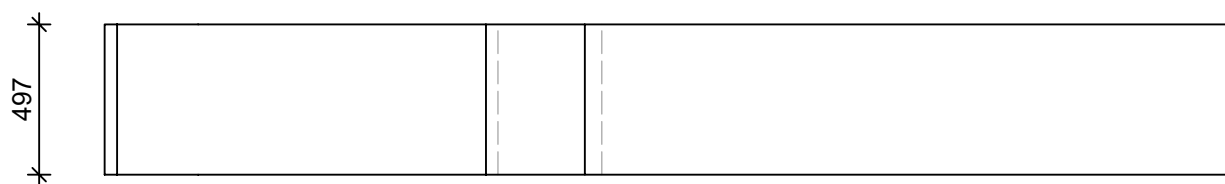

1

materiál:
žebrová konstrukce
zvnějšku obložená plechem
z leštěného hliníku

poznámka:
podrobné konsrukční řešení
včetně návrhu uchycení a
stabilizace motocyklů bude
předmětem dalších stupňů PD

2

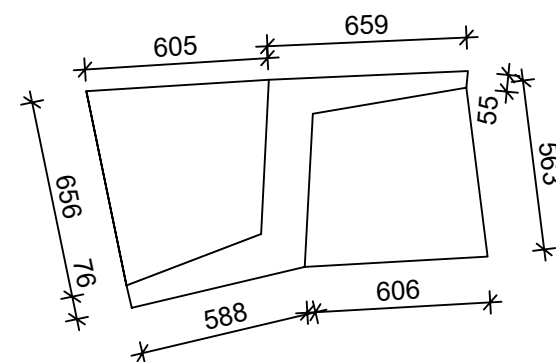
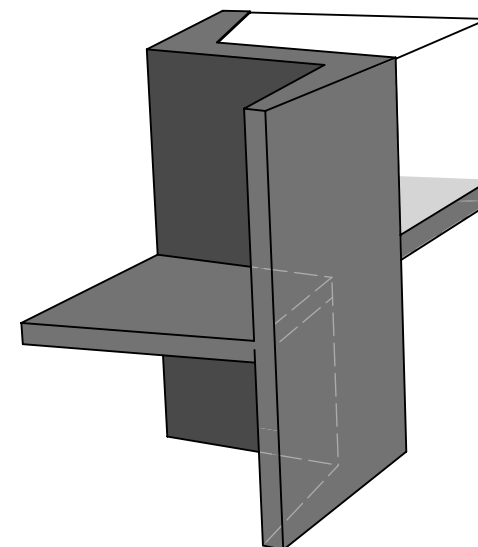
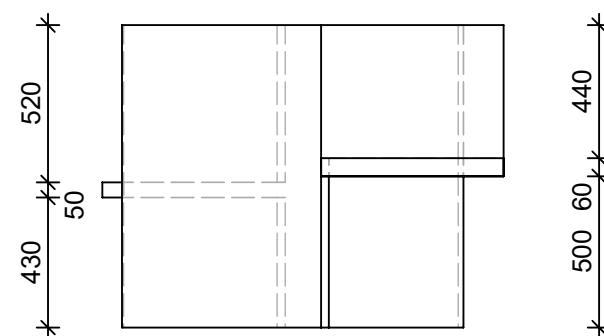
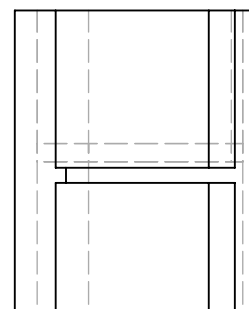
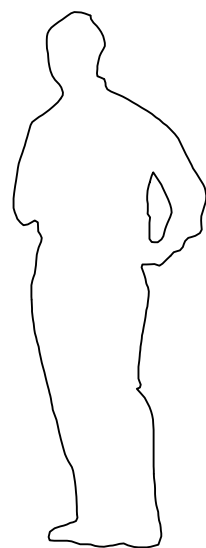
Technical drawing of a truncated cone (frustum) with a human silhouette for scale. The drawing includes three views: a perspective view, a front elevation, and a side elevation. The height of the frustum is indicated as 1000. The top and bottom diameters are 212 and 233, respectively. The slant height is 361. The top and bottom radii are 106 and 116. The side elevation shows a dashed line representing the hidden edge. A human silhouette is shown to the right for scale.

Technical drawing of a roof structure showing various components and dimensions:

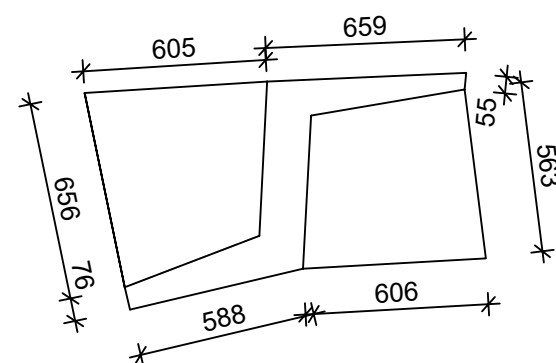
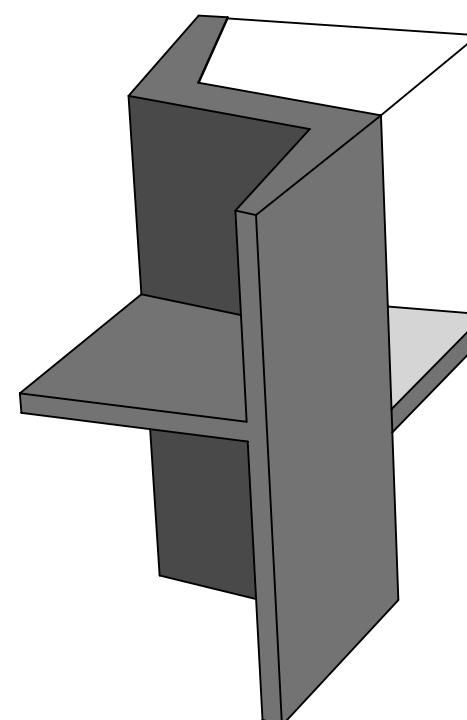
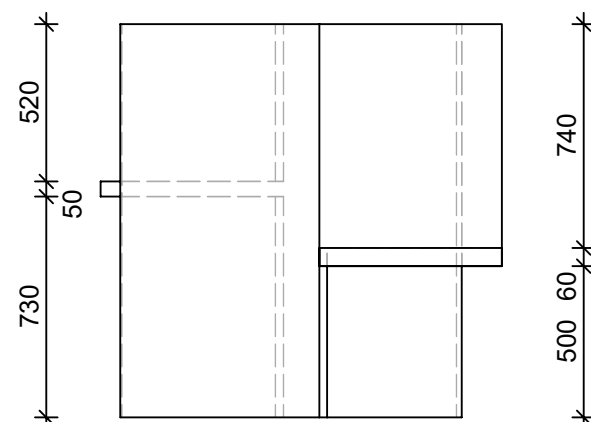
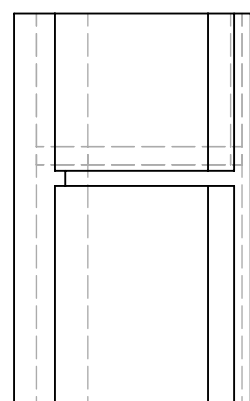
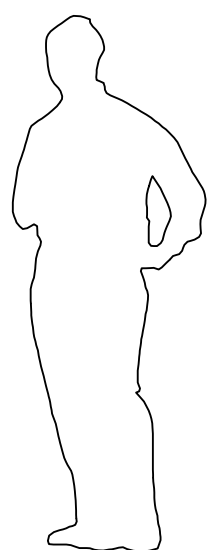
- Top Left:** A cross-section of a roof element with a curved top and a vertical stem.
- Top Center:** A side view of a roof ridge or gable end, showing a vertical line and a horizontal dimension of 1131.
- Top Right:** A side view of a roof slope, showing a vertical line and a horizontal dimension of 1131.
- Bottom Left:** A cross-section of a roof element with a curved top and a vertical stem, showing dimensions 172, 189, 163, and 181.
- Bottom Center:** A side view of a roof ridge or gable end, showing a vertical line and a horizontal dimension of 1131.
- Bottom Right:** A side view of a roof slope, showing a vertical line and a horizontal dimension of 1131.

*materiál:
žebrová konstrukce
zvnějšku obložená plechem
z leštěného hliníku*

1

2

*materiál:
žebrová konstrukce
zvnějšku obložená plechem
z leštěného hliníku*

Pohled do expozice motocyklů

Pohled do expozice raritních motocyklů

Pohled do expozice prototypů

Pohled do promítacího sálu

název části / položky	počet ks (m2)	poznámka
expozice a interiér		
pódia pro motocykly (podlahy)	320 m ²	
podstavce pro motocykly	30 kusů	
stojany na volné exponáty	11 kusů	
expoziční vitríny	9 kusů	
lavice	2 kusy	
modely hradu s podstavci	2 kusy	
doplnění výstavního fundusu	5 kusů	
instalační pomůcky	1 komplet	
expoziční osvětlení	1 komplet	
AV technika	1 komplet	monitory, projekce, průvodce
stínění oken	1 komplet	meziokenní rolety v exp. motocyklů, interiérové textilie v hist. místnostech
vybavení komorního sálu / obřadní síně	1 komplet	
Instalace expozic a stěhování exponátů	1 komplet	
grafické prvky	1 komplet	panely, grafické zpracování pódíí pod motocykly, informační systém
autorské dílo - filmové a zvukové sekvence motocyklů v pohybu	3 komplety	
autorské dílo - dokument. film	1 komplet	
autorské dílo - architektonický projekt 2 modelů hradu dle SHP	1 komplet	
grafický návrh expozice a exteriérové grafiky	1 komplet	
virtuální průvodce	1 komplet	